

Konkurrensutsättningsplan för 2023-2026

Äldrenämnden

Diarienummer: 2023-278
Datum: 2023-05-29
Handläggare: Anne-Sofie Zettby
Organisation: Social- och omsorgsförvaltningen

Innehåll

Inledning	4
Övergripande inriktning	4
Behovsanalys	5
Områdesbaserad vård och omsorg i hemmet inklusive biståndsbedömda trygghetsboenden	5
Kompetensförsörjning och digitala lösningar som komplement	6
Lokalförsörjningsplan som beskriver utbyggnad utifrån behov av ytterligare platser	6
Nulägesanalys	7
Områdesbaserad vård och omsorg i hemmet inklusive biståndsbedömda trygghetsboenden	7
Vårdbostäder och korttidsplatser	8
Dagverksamhet	8
Välfärdsteknik	8
Övriga verksamheter	8
Åtgärdsplan	10

Inledning

Samtliga nämnder ska i samband med varje ny mandatperiod upprätta en konkurrensutsättningsplan för sin verksamhet utifrån kommunens Regler för upprättande av konkurrensutsättningsplan (KS 2021-1037).

Konkurrensutsättningsplanens inriktningar ska vara vägledande och av stor betydelse för efterföljande prövningar och beslut. Konkurrensutsättning eller tilldelning av verksamhetsuppdrag ska löpande ske i enlighet med nämndens aktuella konkurrensutsättningsplan.

I samband med fastställande av internbudget ska nämnderna årligen pröva om det finns behov av att revidera nämndens plan för konkurrensutsättning.

Övergripande inriktning

Äldrenämndens konkurrensutsättningsplan visar på strategi för försörjning av verksamhet och tjänster för att uppnå god kvalitet och effektivt resursutnyttjande. Överväganden i upphandlings- och inköpsprocessen ska driva samhällsutvecklingen i en hållbar riktning och bidra till en effektivare användning av kommunens gemensamma resurser.

Strategin utgår från politiska styrdokument, kommunens övergripande strategier och kärnvärden samt verksamhetens behov.

Mixen av privata utförare och ett genomtänkt användande av egen regi ses som en framgångsrik väg för Linköpings kommun att tillhandahålla välfärdstjänster av hög kvalitet på ett kostnadseffektivt sätt.

I det politiska programmet, Tillsammans för Linköping, 2022--2026, framgår tydligt att det ska vara möjligt för brukare att välja verksamhet som drivs både av kommunal och privat utförare.

Utgångspunkten är att de verksamheter som vid mandatperiodens ingång drivs i privat regi ska fortsatt upphandlas och de som drivs i kommunal regi ska fortsatt ges som verksamhetsuppdrag. Vid nybyggnation ska vartannat upphandlas och varannat ges som verksamhetsuppdrag. Den politiska majoriteten vill samla och driva korttidsvård och att den drivs i kommunal regi.

Vid ställningstagande till avtalsform och utförande används vägledningen Val av avtalsform inom vård och omsorg, dnr ÄN 2019-574. De vanligaste avtalsformerna är upphandling enligt Lag om upphandling, LOU, Lag om valfrihet, LOV eller verksamhetsuppdrag till egen regi.

Behovsanalys

Områdesbaserad vård och omsorg i hemmet inklusive biståndsbedömda trygghetsboenden

Äldrenämnden och Kommunfullmäktige fattade 2020 beslut om att avveckla LOV (lagen om valfrihet) i hemtjänsten som kommunen haft sedan 2010. Hemtjänst, hemsjukvård, hemrehabilitering och de biståndsbedömda trygghetsboenden som finns i kommunen drivs sedan 2023-05-01 av privat utförare enligt LOU (lagen om offentlig upphandling) samt enligt verksamhetsuppdrag till kommunala utföraren Leanlink.

Den områdesbaserade vården och omsorgen i kommunen är uppdelad i sex områden, där tre är upphandlade enligt LOU och tre tilldelade som verksamhetsuppdrag.

Över tid kommer uppdragets andel mellan egen regi och den upphandlade verksamheten att variera. Andelsfördelningen kan beskrivas på olika sätt, exempelvis fördelning av hemtjänsttimmar eller fördelning av antalet biståndsbedömda trygghetsboenden, eller fördelning av antalet lägenheter. Vid framtagande av modellen fördelades 47,4 % av hemtjänsttimmarna i egen regi och 52,3 % av privat utförare, men utförda hemtjänsttimmar varierar över tid.

Omställningen till områdesbaserad vård och omsorg i hemmet har genomförts för att kunna möta den demografiska utvecklingen inom äldreomsorgen, men även kunna möta upp kompetensförsörjningsutmaningen och utvecklingen mot den nationella omställningen mot Nära vård.

Avtal löper på tre år med möjlig förlängning om tre plus tre år.

De biståndsbedömda trygghetsboenden finns idag på 26 adresser spridda över kommunen. Bedömningen är att antalet lägenheter i biståndsbedömda trygghetsboende idag är nivå med kommande behov under perioden, det vill säga behov i balans.

Vid ingången av omställningen till områdesbaserad vård och omsorg i maj 2023 fanns ett överskott med cirka 70 lediga lägenheter. I samband med omställningen fattades beslut om ny riktlinje som innebär att kraven för att kunna erhålla ett biståndsbedömt trygghetsboende jämfört med tidigare insats sammanhållna servicelägenheter har sänkts och att fler kommer erhålla plats i de biståndsbedömda trygghetsboendet.

Samtliga verksamheter är upphandlade eller tilldelade den egen regi kommande period tillsammans med den områdesbaserade vård och omsorgen i hemmet.

Som ett led i att minska och motverka ensamhet bland äldre finns i de biståndsbedömda trygghetsboendena samt på ytterligare fem adresser i kommunen träffpunkter där äldre i kommunen erbjuds verksamhet i olika omfattning under veckan.

På de flesta av dessa 31 adresser erbjuds även lunchservering.

Aktiviteterna i verksamheten ska erbjudas både de som bor i verksamheten och de som bor i området och de äldre ska ha påverkansmöjlighet på innehållet. Även hälsofrämjande aktiviteter ska erbjudas regelbundet. På sju adresser finns även minigym som kan stödja äldre till att kunna bibehålla funktioner längre. Samtliga verksamheter är upphandlade eller

tilldelade den egen regi kommande period tillsammans med den områdesbaserade vård och omsorgen i hemmet.

Äldrenämnden beviljar även bidrag till värd/värdinna till privata hyresvärdar som erbjuder trygghetsboenden och som uppfyller villkoren.

Det finns behov av samskapande mellan kommunen och den privata bostadsmarknaden för att tillskapa fler lämpliga bostäder för äldre personer.

Kompetensförsörjning och digitala lösningar som komplement

Äldreomsorgen står inför en demografisk utmaning där man ser en åldrande befolkning där fler multistjuka och personer med demenssjukdom kommer att behöva vård och omsorg. Även inom kompetensförsörjningen finns det en utmaning att hitta rätt utbildad personal. För att kunna möta denna utveckling är det av största vikt att fortsätta med den digitalisering utveckling som pågår. Flera av de tjänster som idag identifierats kan fortsatt komma att upphandlas under perioden.

En utmaning inom området digitalisering är gällande lagstiftning och tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg, IVO, som inte alltid stödjer de insatser som kommunerna vill genomföra eller prova. Här arbetar bland andra Sveriges kommuner och regioner, SKR, med denna fråga.

Lokalförsörjningsplan som beskriver utbyggnad utifrån behov av ytterligare platser

I äldrenämndens lokalförsörjningsplan för 2023 framgår att behov finns på ytterligare 100 vårdbostad platser under 2023. Eftersom byggprocessen är en lång och stor process som innefattar många aktörer har det lett till förseningar som medfört att det finns ett underskott på vårdbostadsplatser i kommunen.

Under tidigare mandatperiod har drygt 60 platser ställts om och ändrat inriktning från vårdbostad med somatisk inriktning till inriktning för personer med demenssjukdom. Utredning pågår kring ytterligare omställningar för att kunna möta det växande behovet av personer med demenssjukdom.

Majoriteten i Linköping uttrycker i sitt program Tillsammans för Linköping att man vill samlokalisera korttidsvården i Linköping och driva den i kommunal regi. Utredning kring behov, omfattning och tillvägagångssätt pågår.

Växelvård är en form av korttidsboende och ett alternativ som finns för personer med stora omvårdnadsbehov som bor tillsammans med maka/make, där behov av avlastning finns. I dagsläget används cirka 15 platser till växelvård. Dessa platser kan göras om till korttidsplats vid behov.

Målsättningen är att ha mindre verksamheter som växelvårdsplatser för att tillskapa mer en hemkänsla än korttidsverksamhet så att det blir en plats man vill komma till och så att det blir en avlastning för anhöriga över tid.

Utskrivningarna från slutenvården har tidvis de senaste åren varit stor, dels då målgruppen multisjuka äldre ökar men även så slutenvården sett över sina processer och istället vill vårda fler i öppenvård. Trycket på kommunala insatser, både i form av hemtjänst, korttidsplatser och vårdbostäder har därmed varit stort.

Ett sätt att möta upp denna ökning är omställning till områdesbaserad och en annan att se över korttidsprocessen så att insatser används på rätt sätt och i rätt tid.

Ytterligare platser i dagverksamhet kan också möta behovet av stöd som kvarstår på grund av försenad utbyggnad av vårdbostadsplatser.

Nulägesanalys

Områdesbaserad vård och omsorg i hemmet inklusive biståndsbedömda trygghetsboenden

Äldrenämnden har enligt reglementet ansvar för hemtjänst och hemsjukvård oavsett ålder för de som i kommunen behöver insatser.

Äldrenämndens totala budget för hemtjänst, hemsjukvård och hemrehabilitering uppgår till totalt 625 miljoner kronor för 2023.

Bedömningen är att andel över tid i områdena ska vara fördelad 50 / 50 mellan privata utförare och egen regi. Fördelning och omfattning kan variera över tid utifrån de personer som bor i områdets behov som över tid kan variera.

Modellen har tillskapats för att kunna bedriva en effektiv, kostnadseffektiv och självgående verksamheter som kan möta behov och förändringar på ett bra sätt.

Områdesbaserad vård och omsorg är upphandlad enligt LOU (lagen om offentlig upphandling) på en tidsperiod om tre år med möjlig förlängning tre plus tre år. Under mandatperioden kommer det vara aktuellt med ställningstagande till förlängning, men ingen upphandling.

Socialstyrelsen fastställer årligen maxtaxa inom äldreomsorgen. Kostnaden hemsjukvård och hemrehabilitering har nyligen fastställts av KF med en maxtaxa för 2023 om 444 kronor per månad, om den enskilde inte också har hemtjänst då avgiften för hemsjukvård samräknas med avgift för hemtjänst.

Intäkterna för hemtjänst, hemsjukvård och hemrehabilitering beräknas till 40,7 miljoner 2023.

De biståndsbedömda trygghetsboenden finns totalt på 26 adresser i kommunen från och med maj 2023 är fördelningen 15 i privat regi och 11 i egen regi.

På de 26 adresserna finns totalt ca 720 lägenheter som är fördelade på 52 % i privat regi och 48 % i egen regi.

Antalet lägenheter kan variera över tid då lägenheter även vid behov används till att lösa akuta situationer eller kan komma att avvecklas om behovet förändras.

De som bor i ett biståndsbedömt trygghetsboende betalar hyra för sin lägenhet och betalar hemtjänstavgift för de insatser som de behöver i vardagen. Därutöver kan kostnad för hemsjukvård och hemrehabilitering tillkomma.

Äldrenämndens budgeterade kostnad 2023 är 79,8 miljoner kronor.
I budgeten finns även hyresintäkter med 50 miljoner kronor för samma period.

Vårdbostäder och korttidsplatser

Äldrenämnden har även särskilt boende med inriktning mot vårbostad somatik, vårbostad inriktning för personer med demenssjukdom samt vårbostad korttidsboende/växelvård. Äldrenämndens budget för denna verksamhet är för 2023 cirka 953,3 miljoner.

Intäkter i budget fördelas på hyresintäkter 75 miljoner, omvårdnadsavgift 31 miljoner samt kostavgift 56,6 miljoner för 2023.

I Linköping finns det 39 vårdboenden där 25 har inriktning helt eller delvis mot somatik och 32 boenden har hel eller delvis inriktning mot demens. Totalt 1 278 lägenheter där 11 verksamheter dessutom 29 lägenheter möjlighet för parboende i dublett.

Av de 39 verksamheterna drivs 23 i privat regi och 16 i egen regi. Fördelningen av lägenheter är 59 % i privat regi och egen regi 41 %. Fördelning av äldrenämndens budget är 508 miljoner till privata utförare och 445,3 miljoner till egen regi.

Korttidsboende/växelvård korttidsplatser finns på 6 adresser, fördelade på 48 korttidsplatser i privata regi och 80 i egen regi.

Viljeinriktning att samtliga korttidsplatser ska vara i egen regi under perioden.

Avtal med samtliga privata utförare löper ut 2026, vilket skulle tillskapa möjlighet att bedriva alla korttidsverksamhet i kommunal regi samt samlokalisera om lokalförutsättningar tillskapas.

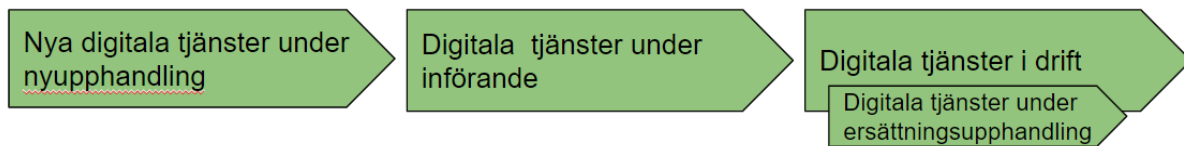
Dagverksamhet

Idag finns dagverksamhet lokaliserad på 5 adresser. Den största verksamheten finns på Åleryd med 39 platser. På övriga 4 adresser finns 8 platser. Utredning pågår för att omdefiniera plats för att resursanvända verksamheten bättre. Verksamheten bedrivs som verksamhetsuppdrag.

Välfärdsteknik

Digitala lösningar förväntas stå för en allt större del av framtidens välfärdsleverans till våra invånare. Det innebär långsiktigt en förändring av fördelningen av förvaltningens kostnader för att tillhandahålla tjänster till kommunens invånare. Detta faktum börjar nu i allt större utsträckning få genomslag i nämndens budget de kommande åren. Kostnaderna för att utveckla nya tjänster ligger relativt stabilt, medan kostnaderna för att förvalta en allt större palett av digitala tjänster successivt ökar.

Med detta i åtanke ser vi att vi behöver följa konkurrensutsättningen och dess ekonomiska effekter ur flera perspektiv.

Som syns i bilden ovan behöver vi identifiera vilka nya digitala lösningar som är aktuella för de kommande åren - alltså vilka nya digitala tjänster vi avser att upphandla. Dessa lösningar kommer att innebära ökade kostnader i termer av införande och förvaltning. Vi har även digitala tjänster som redan är upphandlade och som är under införande. Dessa kommer successivt att bidra till ökade kostnader under flera år efter det att upphandlingen är avslutad. Den sista delen berör de tjänster som redan är i drift och vars relaterade avtal behöver konkurrensutsättas. Dessa förnyade konkurrensutsättningar leder typiskt sett inte till helt nya kostnader.

Sammanfattningsvis är det viktigt att i diskussioner kring välfärdstekniska lösningar noggrant göra en värdering utifrån både ett politiskt (välfärdens gränser), tekniskt (är det rimlig teknisk risk) och effektperspektiv (får vi verkligen nytta i verksamheten) med relativt långa tidshorisonter (de ekonomiska effekterna blir tydliga först på flera års sikt).

De största kostnaderna välfärdsteknik ligger idag på wifi och trygghetslarm som uppgår till cirka 12 miljoner. Införanden som är pågående (trygghetslösning på SäBo och digitala läkemedelsskåp) kommer att öka kostnaderna långsiktigt med ytterligare ca 10 miljoner. De totala kostnaderna för förvaltningen av nämnden digitala lösningar har gått från ca 15 miljoner 2021 till en prognos på ca 30 miljoner 2025. I förhållande till nämndens totala budget relativt små belopp, väntas fortsätta öka snabbt givet en hög grad av digitalisering.

Övriga verksamheter

Ett antal öppna icke biståndsbedömda verksamheter drivs i egen regi- Hagdahls, Demenscenter, Fixartjänst, Syn- och hörsel, Kultur och fritid, Seniormottagning och Anhörigcenter. Verksamheterna har givits som ett verksamhetsuppdrag för möjligheter till samordning och anpassning.

Åtgärdsplan

Verksamhets- område	Nuvarande driftsform och marknadsmix	Ange om verksamheten framgent bör upphandlas eller tillhandahållas genom verksamhetsuppdrag till egenregin (med motivering).
Särskilt boende med inriktning somatik	Privat utförare 70 % Avtal i nuvarande form löper ut mellan 2024 och 2028 Egen regi 30 % Verksamhetsuppdrag gäller under hela mandatperioden. Beslut juni	De verksamheter som vid mandatperiodens ingång drivs i privat regi ska fortsatt upphandlas och de som drivs i kommunal regi ska fortsatt ges som verksamhetsuppdrag. Vid nybyggnation ska vartannat upphandlas och varannat ges som verksamhetsuppdrag. Upphandling enligt LOU och som verksamhetsuppdrag
Särskilt boende med inriktning för personer med demenssjukdom	Privat utförare 50 % Tillkommer 30 lägenheter som idag drivs som korttidsverksamhet och som kommer övergå till särskilt boende istället Avtal i nuvarande form löper ut mellan 2024 och	De verksamheter som vid mandatperiodens ingång drivs i privat regi ska fortsatt upphandlas och de som drivs i kommunal regi ska fortsatt ges som verksamhetsuppdrag. Vid nybyggnation ska vartannat upphandlas och varannat ges som verksamhetsuppdrag.

	<p>2028</p> <p>Egen regi 50 %</p> <p>Verksamhetsuppdrag gäller under hela mandatperioden. Beslut juni</p>	
<p>Särskilt boende med inriktning mot korttidsboende</p>	<p>Privat utförare 40 %</p> <p>Avtal i nuvarande form löper ut 2026</p> <p>Egen regi 60 %</p>	<p>Den politiska majoriteten vill samla och driva korttidsvård och att den drivs i kommunal regi.</p> <p>30 platser övergår till egen regi och 12 omvandlas åter till biståndsbedömt trygghetsboende och återgår till ingånget avtal i områdesbaserad vård och omsorg i hemmet.</p>
<p>Dagverksamhet</p>	<p>Egen regi 100 %</p>	<p>De verksamheter som vid mandatperiodens ingång drivs i kommunal regi ska fortsatt ges som verksamhetsuppdrag.</p>
<p>Områdesbaserad vård och omsorg i hemmet; hemtjänst hemsjukvård och rehabilitering, inklusive biståndsbedömda trygghetsboenden</p>	<p>Marknadsmix 50 / 50</p> <p>Tre områden är tilldelade verksamhetsuppdrag.</p> <p>Tre områden bedrivs i privat regi av tre olika aktörer.</p>	<p>Avseende fördelning mellan privat eller egen regi fanns olika förhållningssätt, det finns ingen vilja att förändra fördelningen under pågående period, om inget oförutsett inträffar.</p>

	Avtal löper på tre år med möjlig förlängning om tre plus tre år.	
Välfärdsteknik Larm ordinärt boende Tillsyn på annat sätt Medicinskåp Beata	Privat regi 100 %	Upphandlad idag och fortsätta upphandlas. Saknas möjlighet i egen regi.
Transport avliden	Privat regi 100 % Nuvarande avtal löper fram till 2025 med möjlig förlängning 1 + 1 år, definitivt slutdatum 2027	Upphandlad idag och fortsätta upphandlas. Saknas möjlighet i egen regi.